

-vervolg van blad 1884u3

Want zoowel als het kind zich natuurlijk eene betere voorstelling weet te geven van een dier, dat het met eigen oogen heeft gezien, 't welk het in zijne verrichtingen heeft gadeslagen, dan dat het alleen zijn stem heeft gehoord, zoo zal het ook den liefderijken, den almachtigen Vader beter kunnen leeren kennen door met een opmerzaam oog zijne wijze werken te leeren gade te slaan dan door de doode letter. Wij *kunnen* den bijbel niet op school onderwijzen, omdat de schoone woorden voor de opvatting, den kring der denkbeelden des kinds te hoog zijn, en wij ze zoo eenvoudig niet kunnen uitleggen of de schoone parelen zijn vergruisd. (Zegt niet ds. *Br.* hetzelfde wanneer hij beweert, dat het eensdeels van geen nut is, dat de kinderen 's Zondags mee ter kerke gaan, omdat ze toch den herder niet kunnen begrijpen?)

Nog veel minder willen, kunnen en mogen wij het woord Gods als tuchtmiddel gebruiken, overtuigd als we zijn, dat het kind niet het goede moet leeren doen, omdat het den Hemel er door kan verwerven, dus om het loon, neen! maar alleen omdat het goed is. Wij keuren het af, dat het kind het kwade leert mijden, door het Gods woord als een dreigend zwaard boven 't hoofd te hangen, kus om de straffe, maar juist moet het leeren het kwade niet te willen omdat het kwaad is. En wat nu de wonderlijke macht van het woord Gods over de booze neigingen en hartstochten betreft. Is het niet reeds dikwijls aangetoond, dat het opkomend geslacht, 't welk in de rechte leere wordt onderwezen, zich juist door baldadigheden op den publieken weg van onze kinderen onderscheidt? Van welke kinderen, ten minste hier, hoort men de meeste scheld- en vloekwoorden, het meeste rumoer?

“Neen, leeraar eerst u zelf eer ge een nader leert,

Of 't is om niet, dat ge u tot wijsheid keert”,

zegt de dichter en werkelijk 't ware te wenschen voor velen onzer medemenschen, dat ze alzoo deden.

2. Ook op *onze* scholen, durf ik gerust met de hand op 't hart te zeggen, leert het kind werkzaamheid. Ook wij leeren de kleinen:

Arbeid – zou een vloek des Hemels wezen?

Dwaas, wie daarvan nog wil weten!

Hoort ge niet het zoet refrein:

Over velen laat ik reeg'nen,

Vloekt ge mij – ik zal u zeeg'nen!

Arbeid, mensch! – om *mensch te zijn!*

Of:

Arbeid is eene zegen. – Geen vloek den sterveling opgeleid,

Wie 't leven sleept in ledigheid,

Heeft God en Zijn bestemming tegen.

Maar nu zegt de heer *Br.*, dat op de Chr. school het kind tot een goeden burger wordt opgekweekt, tot een der zulken, waaraan de maatschappij behoefte heeft.

Ik, voor mij, durf dat juist als eene groote deugd van *onze* scholen aanmerken en 't aan de Chr. school ontnemen.

Immers, wij hebben zoowel den katholieke, als den Israëliet, het kind van den orthodoxen zoowel als dat van den modernen in eene en dezelfde klasse zitten.

Wij leeren hun elkander lief te hebben en God boven alles, en vaak is het dan ook aan onze school te danken (geweest), dat die kleinen het door hun gezamenlijk spelen en leeren met een vriendschapsband omstrengelen, die in hun latere leven een innige blijft en eerst door den dood wordt verbroken.

En de school met den bijbel? Zij weert den Kath., den Isr., als zijnde zeker geen kinderen van denzelfden vader. Zij vlecht geen broederband, integendeel, zij verdeelt en kweekt minachting.

3. Ook wij willen van onzen kinderen Christenen zien groeien, ook Christenen in den waren zin des woords. En ja, ds. *Br.* heeft gelijk, wij dienen der kleine zielen eene spijze toe, die vergiftig is, dat wil zeggen, *vergiftig* voor de vele slordige betoogen van verschillende kanselredenaars, voor het aannemen op gezag. Wij willen, zoo het zijn kan, Christenen vormen, die een helderdenkend hoofd en een eerlijk, trouw en deugdzaam hart hebben verkregen, om daarmee ten allen tijde het rechte in de hand te weten nemen, ten einde zooals 't moet zijn en met gunstig gevolg hun levenszee kunnen doorklieven en in geval stormen hooge, dreigende golven voor hen doen opzweepen, om dan onder een vast vertrouwen op den liefderijken Vader en 't oog omhoog geslagen met stevige hand hun levenshulke door de plaats des gevaars heen te sturen.

-vervolg op blad 1884v1